WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 138. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 28-го ЛИПНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 28, 1964 No. 138. VOL. LXXI.

АМЕРИКАНСЬКІ КРАЇНИ СХВАЛИЛИ САНКЦІЇ ПРОТИ КУБИ

Вашингтон. — 20 міністрів закордонних справ американських держав підписали 26-го липня резолюцію про примусові санкції проти Куби то сові санкції проти Куби та пити оборону проти кубинської підривної акції. Підписання резолюції закінчило конференцію міністрів закордонних справ країн - членів Організації Американських Держав, яка тривала цілий тиждень, і яку державний секретар Рас назвав „найважливішою в історії Захід. Півкулі". Резолюцію підписали після 14-годинних дебат. 4 країни Болівія, Чіле, Мехеко та Уругвай голосували проти головного пункту резолюції, але є повна надія, що Болівія, Чіле і Уругвай будуть виконувати санкції згідно з домаганням резолюції. Санкції проти режиму Кастра ухвалено тому, що Куба минулого року вмішувалася до внутрішніх справ Венесуелі та допомагала там зброєю підривній акції проти венесуельського уряду. В першій редакції резолюцій говориться про заклик до зірвання дипломатичних і консулярних зв'язків із Кубою, в цій редакції, що її підписали міністри, заявляється, що члени ОАД — „не втримуватимуть" цих зв'язків. Ця делікатна редакція дозволяє тим країнам, які ще такі зв'язки з Кубою втримують, приєднатися до тих членів ОАД, які їх не мають. Державний секретар Раск, промовляючи в телевізії, заявив, що Кастро не має що робити на Кубі ані в цій Західній Півкулі. В дійсності великої зміни в торгівлі не буде, бо вона й досі була обмежена тільки до харчів та ліків, але важливість резолюції в тому, що це 16 американських держав солідарно виступили проти Куби і заповіли, що навіть зброєю поборюватимуть дальші спроби агресії Кастра в своїх країнах. Кастро, відзначаючи 11-роковини свого невдалого повстання проти Батісти, висміював у своїй промові в Сантіяго де Куба резолюцію ОАД, але в дійсності він турбується тим, що американські держави є проти нього. В резолюції, зредагованій конференцією міністрів закордонних справ, стверджується таке: 1) Куба допустилася агресії та вмішування у внутрішні справи Венесуелі, як це ствердила слідча комісія, вислана на місце злочину до Венесуелі; 2) Внаслідок цього треба засудити теперішній кубинський уряд за акт агресії й інтервенції у внутрішні справи Венесуелі; 3) Згідно з 6-им і 8-им пуктами Взаїмного Міжамериканського Договору про Допомогу застосувати такі засоби: а) припинити з Кубою дипломатичні й консулярні зв'язки; б) припинити безпосередню або посередню торгівлю з Кубою за виїмком харчів і ліків; в) уряди всіх держав мають припинити морський транспорт до Куби. 4) Уповажнити Раду Організації Американських Держав припинити ті всі заходи, коли уряд Куби не продовжуватиме своєї агресії в державах Латинської Америки; 5) Остерегти кубинський уряд, що окремі члени ОАД збройно виступлять проти Куби, коли вона вестиме підривну діяльність в країнах, що є членами ОАД. В окремих пунктах резолюції закликається інші країни, які не є членами ОАД, і які є перейняті тими самими ідеями, що й латино - американські країни, щоб виявили солідарність із країнами ОАД та застосували санкції у відношенні до Куби. Головний секретар ОАД має переслати текст ухваленої резолюції до Ради Безпеки при Об'єднаних Націях в Ню Йорку згідно із 54-им пунктом чартеру ОН.

ЗДА продукують найшвидший у світі далекосяжний розвідчий літак

Вашингтон. — Президент Джансон виявив на пресовій конференції у вступній заяві, що ЗДА викінчують наймодерніший і найшвидший у світі далекосяжний розвідчий літак типу РС-71, який почали продукувати в лютому 1963-го року, і який мають випробовувати вже на початку 1965-го року, після чого він має бути переданий до служби в т. зв. Стратегічній Летунській Команді. Продукція цього літака коштує коло одного більйона долярів. Літак має швидкість тричі більшу від звуку і летітиме на висоті 80,000 стіп, матиме наймодерніше в світі обсерваційне влаштування. Цим літаком - розвідчиком мали б послуговуватися під час війни, або й під час миру, коли американські збройні сили цього потребували б. Окремі члени Конґресу є поінформовані про будову цього літака. Президент Джансон вважає, що продукція цього розвідчого літака є великим успіхом американського летунства.

Гоффу обвинувачують у зловживанні юнійними фондами, можливо покарають 20-ма роками в'язниці

Шикаґо. — Федеральний суд обвинуватив 26-го липня Джіма Гоффу, президента Інтернаціональної Спілки Шоферів, у конспірації та в розтраті юнійних фондів. Жюрі, складене з чотирьох жінок і восьми мужчин, знайшло Гоффу винним у 4-ох з усіх 20 пунктів. Одночасно тут судили ще шістьох співробітників Гоффи і доказали їм такі ж самі злочини. Впродовж трьох днів жюрі нараджувалося і засудило Гоффу та його компатріотів, співробітників, які в ошуканчий спосіб ульокували 25 мільйонів з пенсійного фонду Спілки, а 1.7 мільйона присвоїли собі. За кожний пункт обвинувачення Гоффа може одержати декілька років ув'язнення, крім того до 1000 долярів гривни, а за конспірування — до 10,000 дол. штрафу. Таким чином Гоффа може дістати 20 років в'язниці та щонайменше 13,000 долярів гривни. Моріс Ваоч, захисник Гоффи, сказав, що він внесе апеляцію. Крім Гоффи, на лаві підсудних сидять Бенджамін Дранов — бизнесмен з Міннеаполісу, Е. Вайнблат з Маямі Біч, Семуел Гаймен та др. співробітники Гоффи.

Рокефеллер вислав 1000 вояків Крайової Ґвардії до Рочестеру, для припинення міжрасових заворушень

Рочестер, Н. Й. — Губернатор Нелсон А. Рокефеллер в неділю 26-го липня наказав змобілізувати 1 000 вояків Крайової Ґвардії внаслідок того, що міжрасові заворушення тривали вже третій день. Уніформовані вояки дістали рушниці й баґнети, але амуніції їм покищо не видано. В неділю заворушення загострились ще тому, що гелікоптер, який кружляв над негритянською дільницею, впав на дім, спричиняючи смерть 3-ох осіб. Перед появою вояків Крайової Ґвардії на вулицях міста, заарештовано на вулицях коло 120 заворушників. Число всіх заарештованих від п'ятниці виносить коло 700. Поліція арештує тих, які користають із демонстрацій негритянського населення і грабують крамниці, вибиваючи виставові вікна. Рокефеллер заявив, що він висилає вояків Крайово Ґвардії на бажання посадника міста та шерифа повіту Монро. Ці вояки є на те, щоб на випадок потреби допомоги поліції втримати порядок в місті. В Рочестері обов'язує вже поліційна година і після 8-ої години ввечері не вільно виходити на вулиці міста. Негритянська молодь кидала камінням і пляшками на поліцистів. Вже мало постати заспокоєння, але катастрофа із гелікоптером знов завогнила ситуацію, і заворушення почались наново.

Джансон і Ґолдвотер проти роз'ятрювання міжрасового напруження

Вашингтон. — 24-го липня президент Джансон прийняв в Білому Домі республіканського кандидата на президента сенатора Беррі Ґолдвотера, з яким конферував впродовж 16-ти мінут і з яким погодився в тому, щоб під час виборчої кампанії не роз'ятрювати міжрасового напруження. Про цю конференцію в Білому Домі просив Президента сен. Ґолдвотер, і Джансон на неї погодився. Перед зустріччю з Ґолдвотером Президент заявив на пресовій конференції, що це є добра думка про те, щоб не розбурхувати міжрасових пристрастей серед населення під час виборчої кампанії, але одночасно додав, що він буде порушувати справу громадянських прав під час кампанії. Після конференції секретар Білого Дому Джордж Ріді відчитав журналістам заяву, яку бачив сенатор Ґолдвотер, і в якій стверджується, що треба уникати розбурхування расової ненависти. Ґолдвотер відмовився скласти заяву після виходу з Білого Дому. Його представник заявив журналістам, що мають спільну заяву в цій справі і до неї немає що додавати. Президент Джансон заявив на пресовій конференції, що справа закону про охорону громадянських прав є політичною проблемою, і тому не можна її не порушувати у виборчій кампанії.

Суботнішні культурно-розвагові імпрези на Союзівці — велика атракція

Союзівка, Керґонксон. Традиційні вже культурно - розвагові імпрези, що відбуваються на цій оселі Українського Народного Союзу кожної суботи впродовж літнього сезону вже від багатьох років, стали великою атракцією не тільки для постійних гостей Союзівки під час сезону, але й вакаційників в околиці та громадян у ближчих і дальших місцевостях. Атракційність цих імпрез збільшилася цього року, як вони почали відбуватись в оригінально удекорованій відомим нашим мистцем Едвардом Козаком концертовій залі великого, новозбудованого павільйону Союзівки. З уваги на ці імпрези, як і на танцювальні забави, які відбуваються під вільним небом після них, суботнішні вечори на Союзівці є не тільки багатолюдні, але й мають виїмковий, товарисько - святочний характер: уже під час вечері більшість з гостей зодягнені у вечірні одяги. Перед початком імпрез велика заля павільйону заповнена і в не кожній нашій громаді можна побачити навіть на великих концертах стільки людей, як на суботнішніх імпрезах на Союзівці. При цьому зустрічаються рідні, приятелі і знайомі з різних місцевостей ЗДА і Канади, які — часом — роками не бачились. Великою прикметою цього товариського зібрання і зустрічей на Союзівці є взаємна ввічливість: там усі „знайомі", усі чи більшість взаємно себе здоровлять та зупиняються і розмовляють, хоч і перший раз у житті зустрілися. Минулої суботи 25-го липня, „Вечір на Союзівці" мав підкреслено розваговий характер з виступами відомих наших артистів з Філядельфії: Лізи Шашаровської-Чепіль та Оксани і Ярослава Пінот - Рудакевичів. У своїй розваговій програмі вони виконали ряд оригінальних пісеньок, скечів і монологів, викликуючи багато веселости й оплесків. На фортепіяні акомпаніював п. Володимир Гентош, а вечором проводив керівник культурної активности на Союзівці під час цьогорічного вакаційного сезону п. І Задорожний.

ПОМЕР МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

Київ. — Згідно з переданим через радіо 25 липня і також деякими газетами повідомленням, в Києві помер після довгої і затяжної недуги (рака) на 69-му році життя один з найвидатніших поетів в Українській ССР Максим Рильський, дійсний член Академії наук УССР з 1943 р. й Академії наук СССР з 1958 р., член КПСС з 1943 р. Син відомого українського діяча Тадея Рильського, вчився на київському університеті і в 1917-29 роках вчителював по селах Київщини і потім у Києві. Літературну творчість почав ще 1907 року, надрукувавши тоді свій перший вірш. Першою збіркою Рильського була видана 1910 року збірка „На білих островах". Місце в літературі і загальне визнання здобув своїми поетичними збірками 1918-1926 рр.: „Під осінніми зорями", „Синя далечінь", „Тринадцята весна" та ін. У двадцятих роках був провідним членом поетичного угрупування неоклясиків, до якої крім нього належали ще Микола Зеров, Павло Филипович, Михайло Драй-Хмара — усі зліквідовані совєтським режимом. З кінцем 20-их років, унаслідок репресій і під тиском режиму переходить у своїй творчості на ґльорифікування комунізму й совєтського режиму, прославляючи у своїх віршах партію, Сталіна і потім Хрущова. В останніх своїх збірках — 1959-1962 рр. — „Голосіївська осінь", „Далекі небосхили", „Зграя веселиків", „В затінку жайворонка" повертається до описів української природи і загально людських тем і роздумів. Покійний був видатним перекладачем: перу його належать майстерні переклади з Данте, Шекспіра, Міцкевича („Пан Тадеуш")., Словацького, Пушкіна та ін. поетів світу.

Максим Рильський

Передбачають, що представник африканської держави стане генеральним секретарем ОН

Об'єднані Нації, Ню Йорк. — Розмови про те, що наступним генеральним секретарем Об'єднаних Націй стане африканець, підтвердилися сьогодні ще й повідомленням з Рангуну: У Тант заявив там, що він не бажає залишатися на посту генерального секретаря ОН на наступний речинець. У Тант мав сказати, що він ще не вирішив про це остаточно, але вже тепер схильний до відмови. Хоча його каденція закінчується аж через два роки, однак сподіваються швидкого висунення нового кандидата на місце У Танта. Праця Генеральної Асамблеї ОН, що розпочнеться восени, має проходити під знаком „Африканського року", тому загально сподіваються, що генеральним секретарем Об'єднаних Націй на наступну каденцію оберуть представника однієї з держав Африки. На посту ген. секретаря ОН вже були: Трігве Лі з Норвегії і Даг Гаммершилд із Швеції, обоє із скандинавських країн.

Чомбе вшановує свого колишнього противника комуніста Люмумбу

Стенлівіль, Конґо. — Конґолійський прем'єр Мойсе Чомбе, зробив примирливий жест второну конґолійської, здебільша комуністичної опозиції, вшановуючи пам'ять колишнього найтяжчого політичного противника Патріса Люмумбі, що був убитий за його правління в Катанзі в січні 1961-го року. В неділю 26-го липня прем'єр Чомбе склав вінок під пам'ятником Люмумби на площі Люмумби в Стенлівіль, що було головним осередком прихильників Люмумби. Пізніше в промові до населення міста виголошеній на місцевому стадіоні, Чомбе закликав забути минуле і працювати для розбудови й добробуту Конґа. Присутні на зібранні конґолійці вітали Чомбе окликами „Нехай живе", „Слава нашому батькові, що прибув до нас і визволив нас від голоду". Провідники прихильників Люмумби обіцяли Чомбе свою підтримку, якого вони ще недавно таврували як реакціонера і „лакея білих людей".

● Головний директор Метрополітальної опери в Ню Йорку Рудольф Бінґ повідомив, що славна співачка грецького роду Марія Калляс знову виступатиме в цій опері. В 1958 році вона була звільнена з цієї опери тому, що зламала була контракт та не хотіла виступати в тих операх, в яких була зобов'язана. Співачка-сопрано Калляс відмовлялася співати і то вже під час вистави і в інших країнах, але її анґажують задля її голосу.

КОМУНІСТИ В'ЄТНАМУ ГОТУЮТЬ ОФЕНЗИВУ, ГЕН. ХАН ЗАКЛИКАЄ ЗБІЛЬШИТИ ДОПОМОГУ

Сайгон, Південний В'єтнам. — Посилені військові операції комуністичних партизанів або т. зв. В'єтконґу в північних провінціях Південного В'єтнаму, як також все численніші комуністичні атаки на мілітарні становища в південних провінціях, викликають в командування південнов'єтнамських збройних сил побоювання, що комуністи готуються до великої офензиви на центральний В'єтнам, територія якого ще слабо інфільтрована партизанами комуністичного В'єтконґу. За поглядом американських військовиків, партизанка в Південному В'єтнамі стає все більше реґулярною війною. Південнов'єтнамське командування передбачає, що комуністи будуть намагатися зайняти найближчим часом місто Гуе і що метою їх теперішньої підготови і майбутніх операцій є остаточне й повне відрізання північних провінцій. Місто Гуе, розташоване над Південним Китайським Морем, і воно було колись столицею в'єтнамських королів. Зайняття цього міста було б важким психологічним ударом для південнов'єтнамського режиму. Окупувати це місто пробували комуністи ще в 1961 р., але перешкодила цьому започаткована за ініціятивою президента Кеннеді американська військова інтервенція у В'єтнамі. Готуються до наступу партизани В'єтконґу також в південнов'єтнамських провінціях, де вони повисаджували кільканадцять мостів і перевели пробні атаки на південнов'єтнамські мілітарні становища. Мабуть, у зв'язку із загрозою комуністичної офензиви, голова південнов'єтнамського уряду ген. Нґуєн Хан виступив у суботу 25 липня із закликом до урядів 34 держав збільшити матеріяльну підтримку для Південного В'єтнаму в його боротьбі проти комуністичних партизанів. Водночас із цим закликом, що був пересланий в особистих листах ген. Хана, при південнов'єтнамському уряді створено спеціяльний комітет для координування закордонної допомоги. Стверджуючи у своїх листах, пересланих головам 34 держав, що партизанка у В'єтнамі стала вже справжньою війною, ген. Нґуєн Хан підкреслив конечність збільшення допомоги для Південного В'єтнаму з огляду на збільшену і посилену агресію партизанів В'єтконґу. В політичних колах стверджують, що в заклику ген. Хана йде не так про збільшення матеріяльної мілітарної допомоги, що її Південний В'єтнам одержує в достатній мірі від З'єднаних Держав Америки, але більше про мобілізацію опінії вільного світу для моральної підтримки веденої ним війни з комуністичною загрозою.

До Парижу прибула делеґація комуністичної Румунії під проводом прем'єра Маврера

Париж. — В понеділок 27 липня прибула сюди численна делеґація комуністичної Румунії, до якої входять, крім прем'єра Маврера, що очолює її, ще заступник прем'єра Бірлядеану і міністер закордонних справ Румунії Манеску. Головною метою приїзду цієї делеґації є переговори для збільшення торгівлі між Францією і комуністичною Румунією, але в дипломатичних колах підкреслюють зв'язані з цим приїздом політичні моменти, бо це вперше в історії повоєнного часу совєтська сателітня держава пробує увійти в ближчі торговельні, політичні і культурні взаємини із капіталістичним Заходом. Французький уряд зацікавлений не так в установленні торговельних зв'язків, як у відновленні тісних культурних і політичних взаємин, що існували колись між Францією та Румунією. Під час перебування румунської делеґації у Франції передбачені зустрічі прем'єра Маврера з французьким президентом де Голем і також з французьким прем'єром Помпіду. Відбудуться також розмови членів румунської делеґації з французькими міністрами фінансів, індустрії і наукових дослідів та атомових космічних справ. В коментарях з приводу прибуття румунської делеґації до Парижу пригадують, що комуністи, прийшовши до влади в Румунії, заборонили були навчання французької мови по школах і позамикали всі французькі і французько-румунські установи й увели примусове навчання російської мови. Останнім часом по румунських школах вертаються до навчання французької мови.

У Сінґапурі ув'язнено 1 700 заворушників

Сінґапур. — Тут заарештовано понад 1 700 осіб у висліді триденних заворушень та боротьби між маляйцями і китайцями. У тих заворушеннях загинула 21 особа, а понад 50 осіб ще й досі перебувають у шпиталях. Тепер становище вже значно поліпшилось, державні службовці повернулися до праці. Однак, чимало приватних канцелярій та крамниць і досі зачинені. Деяких із заарештованих заворушників уже засуджено на короткі терміни, а ті, що мали без дозволу зброю — одержали від шести місяців до двох років в'язниці. Останні заворушення розпочалися з того, що на поліциста-китайця напало п'ятеро маляйців. 80 відсотків населення Сінґапуру, колишньої острівної колонії Англії, становлять китайці. Маляйці обвинувачують уряд Лі Хан Ю в тому, що китайська більшість їх невідповідно трактує.

В АМЕРИЦІ

● **Сенат** одноголосно прийняв резолюцію, щоб святково відзначити 90-ті роковини з дня народження колишнього президента Герберта Гувера. Гувер народився 10-го серпня 1874-го року. Цю саму резолюцію має ще схвалити Палата Репрезентантів. Резолюція Конґресу висловлює побажання Гуверові в дні народин, подив йому за його осяги в житті та вдячність за працю в користь людства. Гувер очолював американську допомогу повоєнній Европі і у 20-их роках в цьому характері був в Україні.

● **Сенатсько-Палатна Комісія** признала 600,000 дол. на викарбування 45 мільйонів срібних долярів. Це рішення раніше схвалив був Сенат, а Палата була проти нього. Конґресмен Арнолд Олсен із Монтани заявив, що Палата погодилася на пропозицію Сенату.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

Рекорд української планеристки

Як повідомляє „Молодь України" з 10 липня, киянка Зінаїда Соловей встановила світовий рекорд на двоособовому планері „Бланік", пролетівши 610 кілометрів на планері з пасажиркою. Звіт про цей рекордовий політ переслано до Міжнародної авіяційної Федерації на затвердження. Зінаїда Соловей значно перевищила світовий рекорд, встановлений недавно польською планеристкою П. Маєвською.

Композитори Запоріжжя . . .

Із статті Леоніда Кауфмана „Музика запоріжців", у „Радянській Культурі" з 5 липня, довідуємося, що у м. Запоріжжі працюють такі „українські" композитори: Г. Недоберія, Л. Карєєва, А. Зюзін, І. Мєльніков, К. Єржаковський, О. Шутов, І. Салішев. Пишуть вони пісні на слова Тютчева, Суркова і т.д. Не дивно, що нічого українського у їхній творчості немає, переважає „майже повна відсутність інтонацій місцевого фольклору", як туманно висловлюється автор замітки . . .

Остер — відпочинкова місцевість

У місті Острі над мальовничим берегом Дніпра, віддавна існує будинок відпочинку, туристична база тощо. Але: „Пляжі не впорядковані, немає жадної колонки для води. В попередні роки річкою курсував катер, який доставляв відпочиваючим продукти і холодні напої, а тепер його немає. Не розв'язано питання і про житло для тих приїжджих, які зупиняються в самому місті. Вони облишені самі на себе, і цим користуються приватники, які втридорога беруть за квартири". („Радянська Україна" з 17-го липня).

Твори Лесі Українки румунською мовою.

У Букарешті вийшла збірка поезій Лесі Українки „Досвітні огні" румунською мовою, в перекладі Сузанни Дельчію. Перекладено поеми „Одне слово", „Роберт Брюс", драму „Камінний господар" та вірші з різних періодів її творчости. „Відома дослідниця української літератури, викладачка букарештського університету М. Ласло в післяслові знайомить румун. читачів з творчістю Лесі Українки, розповідає про вклад поетеси в скарбницю світової літератури" („Літературна Україна" з 17 липня).

„Українська година".

Щоб скерувати прояви українських національних сил і патріотизму молоді в інший бік, зневтралізувати їх — комуністи завели в Україні так зв. „Українську годину". Під цією голосною назвою криється не що інше, як особливо напружена, виснажлива праця молодих робітників. У висліді тієї години на одному з заводів у Чернігові дівчата-робітниці „За рахунок „української години" зекономили 2.527 годин, дали державі додатково сотні тисяч квадратових метрів кардної тканини"... („Молодь України" з 12 липня).

Вимога: хвилюйтесь! . . .

На зборах письменників Харкова, після обговорення „творів молодих", виступив секретар парторганізації філії СПУ В. Котляров. Він сказав: „Наше найголовніше завдання — навчити літературну молодь мислити високими філософськими категоріями, вимагати від неї більшої схвильованости... Глибину думки молоді письменники повинні сполучати з чіткою ідейною спрямованістю". („Літературна Україна" з 17 липня).

У СВІТІ

● **У вівторок 28-го липня** в англійському парляменті внесуть резолюцію, щоб вшанувати колишнього прем'єра сера Винстона Черчилла, який має залишити Палату Громад, і який в листопаді скінчить 90 років. Всі три партії: Консервативна, Ліберальна і Партія Праці мають схвалити резолюцію про заслуги Черчилла для Великої Британії й англійського коммонвелту.

● **Стан здоров'я англійського** престолонаслідника, 15-річного принца Чарлза, який занедужав на запалення під час таборування з учнями своєї школи, поправився і немає небезпеки для його життя. Він лежить в шпиталі в Абердені.

● **В Монте Карльо**, Монако, замасковані 4 бандити пограбували з ювілірної крамниці біжутерії вартости один мільйон долярів, поранивши поліциста в ногу та в нирку. Ця крамниця є зараз біля славного касина й люксусового Готелю де Парі.

● **22-го липня** Об'єднана Арабська Республіка відзначила 12-річчя революції та свого існування найбільшим показом своєї збройної могутности головам африканських держав, які були тоді з візитою в Каїро. Присутні були члени дипломатичного корпусу. Арабська Республіка виникла після скинення короля Фарука.

● **Головний лікар ЗДА** д-р Лютер Л. Террі очолив делеґацію, яка виїхала до СССР, щоб там побачити, як є вирішена справа міських каналів, водопроводів та занечищеного повітря у великих містах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65c.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок - 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і моне ордерс виставляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

Іміграційний закон

Давно минули ті часи, коли на американський континент міг прибути кожен, хто мав гроші та відвагу шукати щастя в Новому Світі. Багато різних іміграційних законів видав уряд ЗДА, за якими допускались до цієї країни іміґранти - переселенці з Европи й Азії. Від 1920-го року діє тут схвалений Конґресом іміграційний закон, за яким допускають іміґрантів на базі державних чи „національних квот". Під поняттям „національної квоти" розуміється, звичайно, державну приналежність: араб із французьким пашпортом є для цього закону французом, а не арабом. Кожній країні приділено більшу чи меншу річну квоту.

Національно - расовий підхід до справ іміграції призвів до того, що дуже мало громадян, наприклад, з Портуґалії можуть щорічно переселитися до ЗДА й тут одержати громадянство- аленазмірно більше громадян Англії чи Ірляндії. Виходить так, начебто греки, італійці, чехи та інші є куди менше побажаним національним елементом у ЗДА, ніж ірляндці, англійці чи німці. До того долучується ще й інший фактор, що заперечує життьовість і справедливість сучасного іміграційного закону: на річну квоту для Англії та Ірляндії в кількості 83 000 осіб до ЗДА прибуває лише половина, бо немає досить охочих. У той же час на малу, наприклад, італійську квоту є забагато кандидатів. Виходить такий парадокс, що американець італійського роду мусить рік чи й довше чекати на можливість привезти до ЗДА свою стареньку матір, але він може за кільна місяців мати садівника чи городника з Ірляндії або Англії . . .

Тому генеральний прокуратор Роберт Ф. Кеннеді, хоча сам старого ірляндського роду, звернувся до американського Конґресу з пропозицією переглянути сучасний іміграційний закон. Він, між іншим, сказав: „Без огляду на індивідуальні кваліфікації чоловік чи жінка, народжені в Італії, Греції, Польщі чи Портуґалії, Чехо - Словаччині чи в Україні, є такими ж добрими, як і чоловік чи жінка народжені в Ірляндії чи Англії, Німеччині чи Швеції". Ставлячи питання про зміну іміграційного закону, генеральний прокуратор підкреслив- що всюди в американському житті виеліміновано дискримінацію у зв'язку з місцем народження, але в іміграційному законі така національна дискримінація існує й далі. Він вніс пропозицію, підтриману покійним президентом Джаном Ф. Кеннеді, а тепер — президентом Линдоном Б. Джансоном, щоб за новим законом допускати до ЗДА з кожної країни світу пропорційний відсоток до загальної квоти, що має річно становити 165 000 осіб. Принцип національно - державного підходу до кандидата має бути зліквідований, зате введений інший: коли зголосяться на в'їзд до ЗДА- наприклад, два інженери з різних країн, то першість має той, хто зголосився раніше.

Пропозицію генерального прокуратора треба розцінювати, як голос совісти Америки, як бажання поставитися справедливо в питаннях іміграції до всіх народів, в тому числі й до українців. Але при цій нагоді хочемо згадати, що українська квота, чи квота іміґрантів з Української ССР, становить тепер- здається, 1 000 осіб на рік. Звичайно на неї ніхто або майже ніхто не їде, бо московський комуністичний уряд не дозволяє нашим землякам еміґрувати. Така заборона окупанта України та інших республік СССР — є запереченням природних людських прав. Питання про право на еміграцію мало б бути поставлене на обговорення в Об'єднаних Націях.

„Оглухли, не чують . . ."

Уже цілий місяць минув з часу, як у Вашингтоні відбулося урочисте відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові, як сталася подія, що привернула увагу не тільки всієї української спільноти у вільному світі, але й публічної опінії ЗДА й інших країн на Заході. Не зважаючи на широкий відгомін цієї події, яку справедливо названо історичним українським днем, як також на вагу і значення факту здвигнення пам'ятника українському поетові в столиці наймогутнішої держави світу, про цю подію не подано ніякого повідомлення. Не знайшлося місця для хоч би згадки про неї ні на сторінках соток видаваних комуністичним режимом українською мовою газет, ні в радіопередачах для населення Української ССР, що нараховує 43 000 000 осіб. Навіть київська „Радянська Україна" що є офіціозом совєтської партії й уряду на Україні- атакуючи в числі з 11-го липня ц. р. промову сенатора Кітінга в Сенаті ЗДА, з якою виступав він „ у зв'язку із відкриттям пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні", не згадала, що це відкриття вже відбулося. Таке ставлення совєтського режиму до важливої і дорогої серцю кожного українця події підкреслює ще раз правду висловлених колись Т. Шевченком на адресу поневолювачів України й українського народу слів: „Оглухли, не чують, кайданами міняються, правдою торгують". Москва не бажає собі, щоб український та інші поневолені нею народи знали, що українського поета шанують у світі, що ставлять йому пам'ятники, що у відкритті їх беруть участь репрезентанти великих держав.

Не знайшло ніякого відгомону на Україні також і становище української громади у ЗДА до відомого „Слова" діячів культури Української ССР, надрукованого в київській „Літературній Україні" з 27-го листопада 1963-го року. Опублікованих в квітні-травні цього року в українській еміграційній пресі відповідей Управи Комітету Пам'ятника Шевченкові і 62 діячів української культури в Америці і в Канаді не згадано ні словом у жадній із газет, в жадному з журналів Української ССР. В той час, як українські газети на еміґрації передрукували в уривках чи й у цілості „Слово" діячів культури з УССР- коментуючи його широко і свобідно, в поневоленій Україні Москва не дозволила подати й одного рядка повідомлення про реакцію українських еміґрантів, до яких сповидно було адресоване це „Слово". Єдино тільки у львівській газеті „Вільна Україна" з 24-го червня ц. р. появилася відповідь підсовєтської письменниці Ірини Вільде якомусь нібито „анонімові", від якого вона одержала два листи із цитатою, що, мовляв, „ні ми, ні ви, дорогі земляки, не є психічно підготовані на пропоновану вами візиту". Ця „відповідь анонімові" Ірини Вільде доводить, що КҐБ-івські чинники на Україні не дозволили ознайомитися із змістом не анонімових, але підписаних або Управою пам'ятника Т. Шевченкові, або й десятками відомих прізвищ, відповідей української еміґрації ні їй самій, ні іншим підсовєтським письменникам і мистцям, що разом з нею підписали „Слово 34-ох". Цей факт, як теж спроба Ірини Вільде виправдати русифікацію Львова й Західньої України, доводить знову ж таки справедливість цитованих вище Шевченкових слів про оглухлих тиранів, що міняються кайданами, правдою торгують і примушують поневолених і гноблених ними людей ще й ґльорофікувати їх за накинену їм неволю.

Ярослав Курдидик

ДРУГИЙ ФРОНТ У В'ЄТНАМІ

У трикутнику світового напруження, що охоплює собою аж три континенти — Конґо в Африці, Кипр в Европі та В'єтнам в Азії — на перше місце виходить проблема Південного В'єтнаму. Особливо тепер, після заміни на пості амбасадора ЗДА Генрі Кебот Ладжа колишнім шефом об'єднаних штабів генералом М. Тейлором, все вказує на те, що в тій країні можуть зайти корінні зміни мілітарного характеру. І хоч вважають загально, що ген. Тейлор є противником поширювання війни на територію Північного В'єтнаму, все ж таки сподіваються, що в цьому обширі ЗДА хочуть переключитися з політики „ведення малої війни задля вдержання великого миру" в площину ясних і чітко визначених рішень.

Дотеперішня контроверсійність у в'єтнамському питанні полягала в тому, чи американська мілітарна допомога повинна бути „приспішена і поглиблена", чи її залишити в такому стані як досі, із ступневим підсилюванням. Такий підхід до справи, при якому розраховувано на те, що в'єтконґські комуністи виснажаться і зневіряться в перемизі виявилися фальшивими.

Розтяжність бойових акцій у Південному В'єтнамі замазувала правдивий образ подій головним чином для самих таки американців, а тим часом в'єтконґські комуністи проводили серед населення розкладову пропаганду. З останніх повідомлень виходить, що успіхи комуністичних партизанів у спеціяльному вишкільному таборі Полей Кронґ, який вони зайняли і тримали так довго, аж поки не вивезли всього військового виряду, в тому числі велику кількість модерної американської зброї, вдалося осягнути їм тільки тому, що три чверті залоги табору здезертували. Одна частина „пропала" напередодні нападу на табір, друга „зникла" під час боїв, а третя „не вернулася з погоні за ворогом.

Вже сьогодні можна передбачати, що головним мотивом у веденні передвиборчої кампанії в ЗДА будуть не так внутрішні справи- як справи закордонної політики. За головного речника „політики акції" уважають сенатора Беррі Голдвотера, який схопив свою політичну концепцію в таку просту фразу: „Майбутній республіканський президент не буде посилати американців гинути в пралісах із другорядною зброєю і за другорядні політичні принципи".

І не тільки Голдвотер, якого уважають за крайнього правого консерватиста- але й чимало політичних діячів із демократичного табору кажуть, що коли ЗДА вирішили залишитися у В'єтнамі, то повинні вести не політику знесилювання противника, а політику приспішеної акції, підсиленої наймодернішим воєнним вирядом, політику спаралізування і замороження комуністичних бойових дій, щоб зберегти максимум людських резерв для скріплення відпорности проти комуністичної пресії в майбутньому.

Ще десять років тому ген. Д. Д. Айзенгавер у своїй книжці „Мандейт фор чейндж" писав, що французи не могли виграти війни в Індо - Китаї тому- що загальна політична ситуація в тому обширі була слабкою, нестабільною і часто — внаслідок імпровізованости — контроверсійною, а це з черги спричиняло мілітарну плинкість, з якої зроджувалися провали та невдачі.

Коли взяти до уваги твердження такого досвідченого полководця, як ген. Айзенгавер, то мимохіть насувається питання: хіба плинкість політики в тому обширі за останніх десять років змінилася? Тож коли й досі американська політика не визбулася у В'єтнамі елементів „постійної імпровізації"- то чому не змінити її радикально, перевівши в площину мілітарної стабільности?

За найкращу пораду, яку політику слід стосувати у Південному В'єтнамі, щоб не повторилася там трагедія Дієн-Бієн-Фу, слід уважати пораду шефа штабу і спеціяліста у веденні партизанської війни, полковника І. С. Нея із Форту Бреґґ в Північній Каролайні. В цьому головному мостовому причілку Азії — каже полк. Ней — американці мусять поставити собі за ціль виграти війну не в болотах та в пралісах, але в серцях в'єтнамців- цього видержливого й терпеливого народу, який уже втомився до крайньої міри. Для цього радить він ось що:

1) Посиленими ударами продемонструвати перед комуністичними партизанами силу вільного світу, щоб остаточно розвіяти фальшивий міт, нібито комуністи можуть безконечно продовжувати свій терор над населенням;

2) Негайно заопікуватися всіми тими, що потерпіли у боях з комуністами, а також внаслідок їхніх терористичних акцій, — раненими, вдовами і сиротами;

3) Приспішити вишкіл військовиків, а також і цивільного населення, щоб воно успішно могло боронитися проти комуністичних банд;

4) Відкрити негайно „другий фронт" проти комуністів за допомогою всіх тих чинників, що, поза американською допомогою, „розкльовували б" ворога там- де він найменше того сподівається.

Як відомо, головним джерелом тиску в тому обширі є червоний Китай, і тому в останньому півріччі на Формозу перекинуто велику кількість американських інструкторів, які допомагають старшинам китайської національної армії підготовляти десантні відділи на випадок, якби ситуація у Південному В'єтнамі чи Ляосі могла набрати такого характеру, як це було у Кореї.

Сьогодні це вже вважають за „публічну таємницю", що у 1962-му році- коли Чіянґ Кай-шек підготовляв десант на китайський материк, йому загрожено, що, коли він поважиться „поширювати війну", ЗДА припинять для Формози всяку воєнну підтримку.

Тепер справа нібити основно змінилася. Армії вільного Китаю приділено чимало нових бомбовиків та винищувачів, а останній, третій уже з черги, збитий літак У-2- який був на службі збройних сил Чіянґ Кай-шека, вказує на те, що з того боку ведеться посилену розвідчо - підготовчу діяльність. Є чутки, що для евентуального десанту китайська національна армія має також відповідну кількість бойових кораблів.

С. Гординський

СЕРГІЙ ЛИТВИНЕНКО — ЛЮДИНА І МИСТЕЦЬ

(I)

Від дня смерти Сергія Литвиненка, мистця, організатора, суспільного діяча і товариша, минуло вже трохи часу, і тепер, коли беремося дати його мистецьку характеристику, усвідомлюємо, що до такої характеристики важко було приступити відразу. Його відхід — надо болюча втрата, хоч фактично, вона не була такою несподіванкою, бо покійний мистець роками нездужав на серце і щоразу, укладаючи пляни на майбутнє, додавав своє звичне: „Якщо доживу, то . . ." А все ж багатьом з-поміж нас важко усвідомити факт- що його немає і що заступити такого ентузіяста мистецтва, яким був покійний С. Литвиненко, буде важко, а то й неможливо. Він бо належав до тих людей, що мали найціннішу рису — постійну охоту до праці, до діяльности, без огляду на особисту користь. Факт, що на мистецьку діяльність українських мистців дивився він як на відтинок фронту, і тих, хто на згадку про українське мистецтво знизував раменами і обмежувався робленням особистої кар'єри, називав просто дезертирами. Він був добре свідомий того, що завжди повинен існувати ідейний мистецький осередок, і тому багато часу віддавав справам організації мистецьких сил.

Людина невсипущої діяльности, він завжди щось організував. Виставки — свої власні і, ще більше, інших мистців, доповіді з ділянок мистецтва і загальнокультурних справ- зв'язки і листування з українськими мистцями в світі, допомогові фонди для мистців у потребі (навіть таких, що відмовлялися з ним співпрацювати чи допомагати фондові). Вже незадовго перед своєю смертю він їздив до Вашингтону, щоб оформити там місцевий відділ Об'єднання Мистців Українців в Америці, плянував низку збірних і індивідуальних виставок на осінній сезон і, наче прочуваючи недалекий кінець, приспішував відливання в бронзі своїх найновіших фігуральних композицій.

Смерть жорстока і немилосердна, вона вириває з-поміж нас найбільш потрібних. Залишаються твори їх життя, і зараз виринає вічне і те саме питання: що в творчості покійного тривале- що переживе час і залишиться? Над чим у його творчості спиниться майбутній історик мистецтва і що знайде в ній оригінальне- його власне? Тут маємо перед собою цілісну, замкнену назавжди творчість скульптора, і наше завдання допомогти висвітлити, зрозуміти й оцінити його твори.

Коли Литвиненко після своїх краківських і паризьких студій з початком 1930-их років прибув до Львова і оселився там на постійне- ситуація в ділянці скульптури і її можливості були просто ніякі. Один із чільних українських скульпторів, М. Паращук, уже давно втік був із Львова до болгарської Софії (помер у старому віці минулого року, як професор скульптури в Академії Мистецтв в Софії), О. Архипенко вже від 1923-го року був в Америці, ті ж нечисленні скульптори, що залишилися, працювали як різьбарі нагробних пам'ятників, як ось талановитий Андрій Коверко- переключувалися на мистецтва типу прикладного і давали цінні твори церковної декоративної різьби. Проте, ця остання була обмежена вимогами обряду, який згідно з візантійською традицією оминав фігуральні зображення. Такі ділянки скульптури, як портрет і фігуральна композиція, були зовсім занедбані. В час, коли на Східній Україні большевики запрягли наших мистців до мистецтва агітаційного, а зокрема скульпторів до будови всяких пам'ятників, в економічно зубожілій Галичині і Волині- без офіційних замовлень, скульптори просто не мали що робити. Трохи краще було з малярством, бо воно було патріоне: розвинулася ціла українська школа неовізантиністів, мистецтво яких служило церкві, до високого розвитку дійшла й книжкова графіка, яка була атракцією музеїв Праги, Риму, Неаполю- Берліну, Брюсселю, Лос Анджелесу. Тільки скульптура не знаходила собі ґрунту. Велика заслуга Сергія Литвиненка в тому, що він з усією своєю енергією кинувся сам собі такий ґрунт творити .

Він потрапив у сам час. Після процесу СВУ і розгрому українського селянства й інтеліґенції на підсовєтській Україні, на Західній Україні почалася доба сильнішого національного збудження, що проявилося, між іншим, будовою низки пам'ятників для відзначення визначних наших осіб чи подій. Такі пам'ятники віґіґравали чималу національно-виховну ролю, з другого боку вони давали скульпторам матеріяльну базу для творення також інших родів скульптури. Отак Литвиненко створив низку пам'ятників — поляглим у Домб'ю- в Яворові, Раві Руській, І. Франкові у Львові, Т. Шевченкові в Косові, митр. А. Шептицькому і ін. Одночасно він почав зафіксовувати в скульптурному портреті обличчя визначних представників нашої культури, згадати б тільки бюсти чи голови таких осіб, як митрополит А. Шептицький, композитори В. Барвінський і М. Колеса, директор Національного Музею Іларіон Свєнціцький, важкоатлет Гаркавенко, інж. Юліян Мудрак, артист М. Бенцаль і ін. Також звернув він увагу на можливості нової української кераміки і заклав невелике підприємство, що впроваджувало в галицьку кераміку київські й полтавські мотиви. Вся та діяльність заповнювала різні прогалини в нашому житті, і вона була типовою для кожного визначнішого українського мистця- від якого громадянство жде, щоб він давав йому мистецькі ідеї і оформлював його естетичні смаки не тільки творами чистого мистецтва, а й речами щоденного побуту. Це був здоровий процес кожного нормального мистецтва, яке хоче само оформлювати смаки загалу і не здавати позицій чужим. Є бо в нас і деінте мистці, які цього зрозуміти не хочуть, замикаються в собі і марнують час нарікання ми на своє оточення, що своєю чергою любить і вимагає мистецтва, але його немає кому дати, бо ці мистці дають своєму оточенню твори зовсім йому непотрібні.

(Далі буде)

НА ТЕМИ ДНЯ

Шекспірівський фестиваль у Ню Йорку

Увесь культурний світ відзначає цього року 400-річчя з дня народження великого англійського драматурга Вілляма Шекспіра. З приємністю констатуємо, що й українці, відзначаючи 150-річчя з дня народження геніяльного поета Тараса Шевченка, одночасно беруть чималу участь у Шекспірівських святкуваннях. Трьох діячів української культури нагороджено шекспірівськими медалями; у поточній пресі з'явилося чимало статтей про творчість Шекспіра, також нові переклади кількох його поезій, зладжених О. Зуєвським; у виставах Шекспірівського театру в Ню Йорку бере участь український актор Володимир Шуст. Принагідно згадаємо, що творчістю Шекспіра захоплювався і Тарас Шевченко. Між його чудовими малюнками - ілюстраціями знаходимо й „Короля Ліра".

Нині в Ню Йорку, у Центральному міському парку, відбувається Шекспірівський фестиваль. Вистави п'єс Шекспіра започатковано тут ще в 1954-му році. Від 1962-го року щоліта йдуть п'єси Шекспіра в театрі Делякорт у Центральному парку під відкритим небом. Популяризації цих гарних вистав сприяв і сприяє посадник Роберт Вагнер, в ім'я поширення культури та знань між населенням усіх прошарків цього міста - велетня. Вистави починаються о год. 8-ій вечора, вступ безплатний. Вже грали „Гамлета". Від 8-го липня до 1-го серпня йде в театрі Делякорт, у Центральному парку- поблизу 81-ої вулиці- „Отелло". Той же театр ставитиме від 5-го до 29-го серпня славетну „Електру" Софокла. Крім того, на вулицях і площах Ню Йорку виступає вечорами пересувний Театр Иосифа Паппа, який безплатно показує „Сон літньої ночі" Шекспіра. Сподіваємося, що на всіх тих виставах не забракне й українського глядача.

ЛІ

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

„Палац щастя" . . .

„На центральній площі Первомайська, Миколаївської области" відкрився ще один Палац Щастя. Урочисто, в красиво оформленому приміщенні проводиться тепер у місті реєстрація шлюбу і видача свідоцтв про народження . . . В бенкетовому залі вже чекали новоодружених весільні столи.„ — („Радянська Україна" з 16 липня).

Місто „Торез".

У зв'язку з смертю комуністичного ватажка Франції, М. Тореза, „указом" президії Верховного Совєта УССР перейменовано- в Україні місто Чистякове, Донецької области, на місто Торез. На мітинґу з цього приводу місцеві парткерівники хвалили Тореза і вимагали від гірників працювати ще швидше. (За „Радянською Україною" з 17 липня).

Федір Дудко

МОЯ МОЛОДІСТЬ

(СТОРІНКИ З АВТОБІОГРАФІЇ)

(9)

Цікавим, а рівночасно зовсім для мене незрозумілим було те, що в учительському інституті, де учні жили також в інтернаті, панував зовсім інший уклад життя і був зовсім інший дух виховання- як у нас, у пансіоні. Там інститутчики після лекцій свобідно розходилися поодинці чи групами по місту з обов'язком повернутися на означену годину. Жадних „восцітателів" чи „надзирателів" у них не було. Одягались вони в скромні чорні цивільні убрання, по яких не можна було пізнати, хто вони. Тим часом гімназійна уніформа із срібними бляхами на кашкетах і срібними ґудзиками на блюзах і мундирах сама говорила про те, що той, хто її носить, є школяр. Правда, до інституту приймали лише абсольвентів учительських семінарій, тобто дорослих уже парубчаків, але чому ж не можна було придумати чогось подібного для учнів старших кляс гімназії? Це тільки спонукувало б молодших учнів скоріше закінчувати свої кляси.

Життя в пансіоні, кажу, мене дуже гнобило, і я ввесь час думав лише про те, як би вирватися на волю. Не було нічого дивного, що перед кожними вакаціями я (та чи один лише я?) старанно обраховував, скільки ще днів залишалося до щасливого моменту, коли нарешті можна буде покинути ці осоружні казьонні мури та чимшвидше тікати з них додому.

Гімназія в Глухові була клясична, і з першої ж кляси нас починали навчати латинської мови (грецьку починали з 3-ої кляси). Я відразу відчув замилування до латини, і ніколи не погоджуюся з твердженням деяких людей про трудність її вивчення та про практичну її непридатність у житті. Правда, латина має деякі вийнятки із загальних правил, як врешті кожна людська мова, але ці вийнятки в десятки разів скромніші від вийнятків у московській мові, особливо ж із тодішнім її правописом (твердий знак, єри, ять, іжиця), а головне з фонетикою, якої, врешті, на Україні ніхто не дотримувався та не дотримується, як бачимо, й тепер, вимовляючи московські слова так, немов би вони були писані по-українськи. Отож у гімназіях на Україні латинська мова, яка має два окремі звуки „г" і „ґ", вивчувалась нормально. Тим часом московська, яка має лише один звук „г", вимовлялась на Україні неприродно, з заміною „ґ" на українське „г". Отож виходило: где замість: ґде, благодать зам.: блаґадать і т.д. Природа московської фонетики по українських школах — і вищих, і нижчих — зовсім була незнана. Вимовлялося скрізь: отчего зам.: атчево, огород зам.: аґарод, превосходно зам.: прєвасходна, кого зам.: каво і т.д.

Два слова, до речі, про латинську мову.

Уважаючи її за багато легшу й за багато виробленішу від московської, а, з другого боку, чуючи все частіше в останніх часах голоси, що висувають московську мову (хоч би з уст Сталіна) на місце міжнародної мови, хочемо на цьому місці висловити свій скромний погляд, що вивчування чужих мов, а тим паче кількох або й кільканадцятьох, є річчю зовсім непотрібною.

Людське життя закоротке, щоб забирати без потреби час на вивчування непотрібного й на обтяжування пам'яті зайвим балястом. Треба вчитися лише найпотрібнішого. Отож уважаємо, що людство могло б із великою користю для себе та в цілях швидшого свого поступу дуже легко зговоритися на якійсь міжнародній конференції запровадити обов'язкове навчання в своїх школах лише двох мов: своєї рідної — для користання в межах свого краю та міжнародної, як інтернаціональної, для порозуміння з людьми в чужих краях. На таку міжнародну мову ми висунули б мову латинську. Ні одна з живих людських мов не була б цим принижена чи скривджена, а латинська не була б вивищена в очах її народу, бо римського народу на світі давно вже не існує. А яка б була економія і часу, і людських сил при навчанні в школах, а рівночасно практична з того користь у житті! Не задоволення панських примх, як колись, коли латина була визнана за аристократичну мову, а єдино практична користь. А думки тих людей, які вважають, що знання кількох мов свідчить про людську освіченість і інтеліґентність, залишаємо на відповідальність їх авторів. Адже ж можна знати кілька, навіть кільканадцять мов, а бути рівночасно темною істотою.

Але — це лише побічна рефлексія.

Щодо грецької мови, то вважаємо включення її в навчальну програму гімназій за зовсім зайву річ, яка забирає лише дорогий час і людську енерґію на шкоду іншим, багато кориснішим дисциплінам, як от хоч би математиці чи фізиці, які чомусь стояли в шкільній програмі гімназій описуваного часу на другому місці.

До Сосниці, з якої я виїхав до Глухова, я більше вже не повертався. Ще в листопаді місяці першого року мого навчання в гімназії я і Віктор дістали з дому лист, в якому батько повідомляв нас, щоб на різдвяні вакації ми приїздили до якоїсь Корюківки, куди він із мамою та трьома нашими малими сестрами перенісся. Будова залізниці, що переходила попри Глухів, була тоді саме закінчена.

Коли надійшов час різдвяних вакацій, ми всі троє: Ваня, Віктор і я, діставши 3-тижневі відпустки і так звані піврічні атестації з поставленими в них нотами з наших успіхів у науці і, сіли в поїзд і поїхали додому. Поїздом тоді я їхав уперше в житті, отже він був другою, після пароплава, машиною, яку мені довелося бачити. Залізнича колія, що переходила попри Глухів, була вузькоторовою і поїзди ходили по ній із швидкістю 20 верств на годину, але невиданий доти механізм льокомотиви з його цилиндрами, толоками та сталевими коромислами для передачі руху дуже мені заімпонував.

Ми виїхали з Глухова десь перед обідом і їхали приблизно добу, доки, зробивши коло 200 верств аж із трьома пересідками в дорозі, приїхали нарешті на стацію Корюківка. По дорозі туди, на другій пересідці в Конотопі, ми попрощалися з Ванею, бо він мав їхати звідти іншою залізницею до стації Алтинівка, звідки 12 верств мав іще їзди кіньми до Карильського.

Корюківка була селом, при якому була велика цукроварня, що її можна було пізнати здалека по двох високих цегляних димарях та кількох довгих, на червоно пофарбованих фабричних корпусах.

Додому, розпитуючи дорогу, прийшли ми з залізниці пішки, бо жадних візників на стації не було. А це тому, що Корюківка була лише товаровою стацією, призначеною для вантаження цукру у вагони. Жадного пасажирського руху на ній не існувало. Цукор підвозився у вагонах так званою корюківською под'їзною віткою до стації Низьківка і звідти перетранспортовувався в один і в другий бік великого ширококоторового шляху Ромен-Лібава.

Загальні Збори Т-ва Українських Інженерів у Філядельфії

Дня 20 червня 1964 р. відбулися в домівці т-ва при 4814 Н. Брод вул 16-ті Звичайні Загальні Збори Т-ва Українських Інженерів Америки, Відділ у Філядельфії.

Зборами проводила Президія в складі: інж. З. Кохановський предсідник; інж. М. Будник, заступник та інж. І. Даниленко, секретар. Присутніх на Зборах було 34 особи. Від Головної Управи з Ню Йорку прибули і вітали Збори голова інж. Е. Ярош та редактор „Вістей" інж. Ю. Процюк. Від Т-ва Українських Лікарів, Відділ у Філядельфії, вітав Збори д-р М. Д. Головецький.

Зі звітів уступаючої Управи під проводом проф. В. Винницького виходить, що Управа через цілий рік вела дуже живу діяльність. У звітовому році відбула вона 11 засідань, на яких обговорювано справи зв'язані з працею Т-ва. Відбуто шість ширших сходин членів, на яких виголошено шість коротких рефератів на технічні та актуальні теми. Присднано в члени Т-ва десять інженерів, переважно молодих людей, які покінчили свої інженерські студії вже тут у ЗДА. На день 30 травня 1964 р. Відділ нараховує 89 членів. Видано 4 числа „Інформаційного Бюлетеня", в якому інформовано членів про працю Відділу та нотовано всі важливіші події в Т-ві. З нагоди Різдвяних і Великодніх Свят вислано святочні побажання з десять доляровими датками шістьом старшим віком і хворим інженерам в Німеччині.

Відбулися дві спільні наради Головної Управи з представниками Відділів Ню Йорку, Філядельфії і Бостону, одна в Глен Спей, а друга в Ню Йорку. Друга нарада присвячена була справі Конгресу Українських Інженерів, який має відбутися 1964р. в Канаді. Для зміцнення зв'язків зі студіюючою молоддю уладжено Інавгурацію Академічного Року, на якій було присутніх коло 150 осіб у цьому біля 90 студентів. Дня 1 лютого 1964 р. відбувся в Шератон готелі традиційний Баль-бенкет. Імпреза ця належить до найбільших атракцій на терені Філядельфії і тішиться дуже великою популярністю загалу, найкращим доказом чого була присутність коло 750 осіб, в цьому числі понад 160 осіб студіюючої молоді.

Дня 4 квітня 1964 р. уладжено спільно з Т-ом Українських лікарів, Відділ у Філядельфії, Наукову Конференцію, на якій виголошено шість доповідей з цього три на технічні і три на медичні теми. Присутніх 96 осіб.

Представники Відділу брали участь майже у всіх більших імпрезах, уладжуваних іншими Товариствами на терені м. Філядельфії.

При Управі Відділу існує Стипендійна Комісія, яка в найближчому часі проголосить конкурс на стипендії для студентів.

З доручення Централі, при нашому Відділі діє Комітет, завданням якого є підготовити Конкурс на виготовлення проєкту відзнаки й емблеми для Т-ва Українських Інженерів Америки.

Така жива й багатогранна праця Управи Відділу була можлива тільки через гармонійну співпрацю між Управою і членами Відділу, як також завдяки жертвенній праці ВП. Пань, які служили допомогою при улаштуванні буфетів при кожній більшій імпрезі Т-ва.

Дискусія над звітами була дуже оживлена й ділова. Найбільше часу присвячено справі членського Фонду Допомоги, ініціятором якого був Філядельфійський Відділ. Згідно з висненнями голови Централі інж. Е. Яроша, Допомоговий Фонд у запроєктованій формі натрапляє на певні статутові перешкоди, тому по дуже докладнім обговоренні цієї справи, рішено передати її новообраній Управі Відділу для остаточного полагодження з Головною Управою в Ню Йорку.

По уділенні абсолюторії з признанням уступаючій Управі, вибрано нові Органи Відділу в наступному складі: Управа: інж. Евстахій Филипович, голова; інж. Михайло Будник та інж. Іван Даниленко, заступники голови; інж. Методій Борецький та інж. Орест Ганас, секретарі; інж. Володимир Яримович, скарбник; інж. Осип Німилович, організаційний референт; інж. Ярослав Щука, культурно-освітний референт; інж. Ігор Пак, господар. Контрольна Комісія: проф. Волод. Винницький, голова; інж. Володимир Шиприкевич та мгр. Михайло Ковальчук, члени. Товариський Суд: інж. Микола Заборський, голова; інж. Іван Черник та інж. Микола Ромах, члени.

Відмолоджений склад нової Управи під досвідченим проводом голови дає повну запоруку, що діяльність Філядельфійського Відділу і далі розвиватися буде якнайкраще. По закінченні Заг. Зборів, у домівці СУА, відбулася товариська зустріч з перекускою, серед дуже милої і приємної атмосфери.

інж. Степан Хариш

Концерт у річницю проголошення самостійности Карпатської України в Клівленді, Огайо

Комітет, що уладжував концерт, доложив всіх старань, щоб програма відповідала повазі Річниці, а приявність членів Влади Карпатської України д-ра Росохи, Августина Штефана і міністра Ревая надала Академії ще більшої святковости. Всім цим членам Влади належиться сердечна подяка від громадян Клівленду.

Д-р Росоха з'ясував події перед і по проголошенні Самостійности Карпатської України, подаючи при цім багато подробиць дотепер невідомих ширшій публіці.

В концертовій частині найповажнішими точками були виступи проф. Романа Придаткевича, що не жалів ані труду далекої подорожі, ані дорогого часу, щоб лише причинитися до успіху. Ця його громадська посвята заслуговує на найбільшу увагу, в котру треба б конче включити ще його доню, Ганну, що прибула з Ню Йорку обійняти фортепіяновий супровід свойому батькові. Професор Придаткевич відіграв обі свої композиції, що зв'язані з повстанням Карпатської Держави, саме Сонату фіс-дур і Гуцульську Суїту. Обі знамениті композиції стрінулися з повним і заслуженим признанням публіки, як також наддатки, передовсім технічно дуже трудний „Український Танок" Федора Якименка.

Оцю концертову частину доповнила ще рецитація пані Кавкової, що була монтажем вміло дібраних і ще ліпше віддекламованих поезій, що відносилися до теми Свята. Хор „Дніпро", що і цим разом не відмовив помочі при урядженні концерту, закінчив його трьома дібраними піснями і прекрасно відданими.

Світлим моментом концерту було вручення „Грамот Вдячности" державним мужам України.

Яким Вечер

Свято Героїв у Честер, Па.

Заходами відділу Українського Конгресового Комітету у Честері, Па., відбулося 21-го червня в Українському Народному Домі при Ворд і 4-ій вулицях Свято Героїв.

Імпреза розпочалася відспіванням панною Евгенією Туранською американського гимну при фортепіяновім супроводі панни Лідії Бориславської. Опісля мішаний хор відспівав пісню „Вилітали сизі орли", муз. Гайворонського та „Карпатські Січовики", муз. Г. Китастого при фортепіяновім супроводі панни Дорти Яцик.

Промову в українській мові виголосив інж. Сергій Шевченко, а в англійській Омелян Богдан Мицик. Промовці представили тих важніших героїв, які стояли в проводі українського народу та в боротьбі за волю України віддали своє життя. Обидва реферати були солідно опрацьовані і зробили добре враження на присутніх, за що нагороджено їх оплесками.

Евгенія Туранська відспівала з чуттям пісню „За нове життя" Л. Українки, муз. Д. Мога, при акомпаніяменті Лідії Бориславської. Слідуючою точкою була деклямація „На могилах Героїв" А. Вільшенко, у виконанні Христини Кий. Присутні нагородили її довготривалими оплесками. Люба Лесик деклямувала „До 359" — В. Лепкого. Вона є відома на нашому терені зі своїх деклматорських виступів.

Передостанньою точкою програми було відспівання мішаним хором пісні „Україно зоре", муз. Козака.

Хором диригував інж. Сергій Шевченко, який своєю працею в короткому часі успів добре приготовити хорові точки.

Свято закінчено відспіванням українського гимну „Ще не вмерла Україна".

Треба ствердити, що в імпрезі і у виконанню поодиноких точок, брала участь українська молодь, зорганізована в товаристві „ЗАРЕВО" під головуванням Юрка Кобрина.

Присутній

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Українські діячки взяли участь у Конвенції Федерації Жіночих Клюбів в Атлантик Сиґі

Атлантик Сиґі, Ню Джерзі. — Голова Союзу Українок Америки п-і Олена Лотоцька, і секретарка „Об'єднання Жінок для Свободи", п-і Марія Душник, взяли участь, як представниці своїх організацій, у працях 73-ої річної Конвенції Головної Федерації Жіночих Клюбів. Конвенція відбулася в Атлантик Сиґі й тривала від 7 до 11 червня. Ця Федерація нараховує 11 000 000 членів — жінок із 54 країн світу. У готелі Дювіль, на засіданні, присвяченому міжнародним справам, виступав Ральф Банч — підсекретар в Об'єднаних Націях для спеціяльних політичних справ. Між делеґатками з інших країн світу виступила з промовою п-і Марія Душник. Вона пов'язала головне мотто Конвенції — „Зміцнити сили свободи" — з Тижнем Поневолених Націй. Виступаючи в українській народній ноші перед 1 200 делеґатками, Марія Душник звернула увагу авдиторії, що резолюція Конґресу про Поневолені Нації включає не тільки країни сателіти, але всі поневолені комуністами народи за залізною і бамбуковою заслонами. Вона внесла пропозицію, щоб у Резолюціях Конґресу було підкреслене побажання, аби радіовисильня „Вільна Европа" передавала програми не тільки мовами країн - сателітів, а й мовами інших поневолених націй, зокрема України. „Свобода неподільна", — сказала українська представниця і ці її слова схвалили присутні бурхливими оплесками. Потім п-і М. Душник роздала розмножену копію своєї промови учасницям Конвенції.

Пані Олена Лотоцька, підтримуючи попереднього промовця, підкреслила, що радіовисильня „Вільна Европа" повинна „розширити свої передачі на інші поневолені европейські народи, зокрема ті, яких ця станція ще не обслуговує: передавати програми для України, Білорусі, Естонії, Латвії, Литви та інших", на основі громадського закону 86 - 90, винесеного американським конґресом у липні 1959-го року.

У висліді таких інтервенцій та пропозицій Конвенція Головної Федерації Жіночих Клюбів світу винесла Резолюцію, в якій, між іншим, сказано: „Головна Федерація Жіночих Клюбів закликає усіх своїх членок далі підтримувати радіо „Вільна Европа" та прохає відповідні чинники поширити програми на всі поневолені країни".

Президентом світової Федерації Жіночих Клюбів вибрано п-і Вілліям Газебрук. Президентка Об'єднання „Жінок для Свободи" — антикомуністичної організації, п-і Жералдіна Фіч, була членом Почесного Шевченківського Комітету.



Пані Лиґія Велюкас — член Правління Федерації Жіночих Клюбів і голова Федерації Литовських Жіночих Клюбів; колишня представниця Жіночих Клюбів у Кореї, член Клюбу у Вестпорт, Кон.; п-і Прісцілла Лі; п-і Марія Душник — секретар „Організації Жінок для Свободи" — 8-го червня 1964-го року на Конвенції Федерації Жіночих Клюбів світу в Атлантик Сиґі, Ню Джерзі.

В п'ятницю, 26-го червня упокоївся у Бозі, а у вівторок, 30-го червня 1964 року спочив на католицькому цвинтарі св. Марії у Філядельфії, Па.

мій Незабутній МУЖ — проживши 66 років

бл. п. ВОЛОДИМИР ГІРНЯК

Під час короткої але тяжкої недуги, а згодом у дні похоронних обрядів — Духовенство, Представники Світських Установ, Побратими Братства УСС, Товариші по зброї УГА, Приятелі та Знайомі виявили Покійному стільки любови, а мені, Його дружині, стільки співчуття, що нехай буде мені вільно, хоч цією дорогою скласти Їм за те мою сердечну

ПОДЯКУ

Зокрема дякую оо. ЧСВВ о. Катрієві, о. Сотир Юнику, о. Ґреґорі та о. Рабієві за похоронні молитви та за Богослужбу в церкві св. Юра в Ню Йорку. Сердечно дякую Духовникам о. В. Головінському, о. В. Букові і о. М. Лупацієві за відправлення похоронних обрядів на цвинтарі у Філядельфії. Особливо дякую Високопреподобному отцю Головінському за Його глибоко релігійне надгробне слово, яке буде мені служити дороговказом до кінця моїх днів, і за Його молитви та за зворушливе слово під час тризни.

Панам Хомину, Гноєву і Хабурському дякую за обрядові співи під час Панахид та Служби Божої.

Не знаходжу слів подяки невтомному панові маґістрові Леонтію Крушельницькому та членам хору „Думка" — Приятелям Покійного за чудовий спів під час Панахиди, та за зворушливу стрілецьку прощальну пісню.

Панам, які промовляли: д-рові В. Калині — від Станиці Братства УСС в Ню Йорку, д-рові Я. Падохові — від УККА та дир. І. Порицькові — від Головної Ради Братства УСС, дякую за їхні промови, в яких Вони змістовно змалювали скромну, конструктивну громадську працю Покійного.

Старшинам УСС: пані Дмитерко-Ратич і панові Гальчакові дякую за те, що Вони разом зі мною і Родиною відпровадили Покійного аж до Філядельфії на місце Вічного Спочинку. За те ж саме — дякую Другові Покійного письменникові І. Керницькому.

Сердечно дякую панам Данилові Мохові та Ярославові Гадунякові за їхню опіку від перших хвилин тяжкої недуги мого Мужа. Панству Мохам дякую за тепле серце і неоцінену поміч, яку Вони оказували мені у найтяжчі хвилини мого життя.

Щиро дякую п. І. Баранові із Понд Едді за щоденні відвідування мого Мужа в лікарні, і за ті розради, якими він облекшував страдання Покійного.

Високоповажаній пані Люсі Зеневич із Філядельфії дякую за щиру і самовіддану поміч при влаштуванні тризни.

Усім Приятелям, Товаришам по Зброї, що вшанували Покійного своєю приявністю на похоронах, склали квіти і молились за Нього, дякую з цілого серця і прошу Господа винагородити Їм усіма Його Ласками.

Усім Приятелям, що зволили замовити Заупокійні Служби Божі і тим заносять мольби до Милосердного Бога про прийняття Покійного Володимира у Небесне Царство — найщиріше дякую Його іменем. Хай Ласкавий Господь винагородить сторицею!

Не маючи змоги відповісти листовно на всі письмові вислови співчуття у моєму горі, які й досі отримую із далеких міст та країв — хай буде мені дозволено цим шляхом скласти мій земний поклін та подяку.

Похоронному заведенню п. Яреми велике спасибі за чемну і солідну обслугу.

За здоров'я всіх Учасників похорону — Приятелів і Добродіїв Покійного буде у найближчому часі відправлена Служба Божа за всяке Прошення у Храмі св. Юра в Ню Йорку.

ГАЛИНА НОСКОВСЬКА-ГІРНЯК

✝

В глибокому смутку повідомляємо Приятелів і Знайомих, що 20-го липня 1964 року по тяжкій недузі помер в Мюнхені, Німеччина, Найдорожчий

ПАСЕРБ, МУЖ і БАТЬКО

бл. п. мґр. ЯРОСЛАВ БЕНЦАЛЬ

Похорон відбувся в суботу, 25-го липня 1964 р. в Мюнхені.

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА були відправлені в гр.-кат. Церкві св. Константина в Міннеаполіс, Мінн. в СУБОТУ, 25-го ЛИПНЯ 1964 року о год. 8-ій рано.

ОЛЕНА БЕНЦАЛЬ-КАРПЯК, Міннеаполіс, Мінн.
НАДІЯ БЕНЦАЛЬ, дружина з сином ІГОРОМ
Мюнхен, Німеччина

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 24-го червня 1964 р. в Польщі, ненадійно відійшла у Вічність, на 65-му році життя

АННА з ПАВЛИКІВ КОСТИК

Похорони відбулися дня 27-го червня 1964 р., і тіло Покійниці зложено в родинному гробівці в Перемишлі.

В глибокому болю і смутку —
чоловік — МИХАЙЛО з донькою ХРИСТИНОЮ в Польщі
брати — МИХАЙЛО, МИКОЛА і ВАСИЛЬ з Родинами в Україні
сестра — МИРОСЛАВА з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ і донькою МАРТОЮ САВЧАК в Ню Йорку, Бронкс

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА буде відправлена в сороковий день, в НЕДІЛЮ, дня 2-го СЕРПНЯ 1964 р. о год. 9:30 рано в церкві св. Покрови на Бронксі, 1745 Вашингтон Евеню.

✝

Дня 18-го червня 1964 року відійшов у Вічність в м. Торонто, Онт., Канада

бл. п. ПЕТРО МАЛИНИЧ

на 62-му році життя.

Покійний походив зі села Угринів Середній, повіт Калуш, до Канади приїхав 1929 р., де тяжко працював і хворував.

Похорони відбулися 21 червня 1964 р., при участи Родини, Односельчан і Знайомих. Тлінні Останки спочивають на цвинтарі „Проспект".

На тризні, що приготовила родина, п. Каратник вшановуючи Покійного, закликав приявних зложити даток на добродійні цілі, що їх розділено на Пресфонд „Канадійського Фармера", „Українського Голосу" і „Свободи".

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

НАБЛИЖАЄТЬСЯ РІК, коли відійшов від нас несподівано і безповоротно наш Найдорожчий і Невіджалуваний ЧОЛОВІК і БАТЬКО

ПЕТРО БЕЙМУК

У цю дуже болючу першу річницю Його смерти відбудеться

СЛУЖБА БОЖА ЗА СПОКІЙ ЙОГО ДУШІ в ПАРАФІЯЛЬНІЙ ЦЕРКВІ в ДЕНВЕР, дня 8-го серпня 1964 року

ЖІНКА і ДІТИ

Замість квітів на передчасну могилу Голови Нюйоркського Відділу ДОБРУС'у й довголітнього його члена інж. ІВАНА МИРОШНИЧЕНКА вносимо у Фонд ДЦ УНРеспубліки 27 дол., які склали члени Об'єднання й приятелі Покійного п. п. С. Кравець, А. Гудовський, І. Крамаренко, Г. Яримчук — по 5 дол., Нещадименко, Ухів — по 2 дол., І. Несенюк, С. Кулик, Матушевський — по 1 дол.

Висловлюємо глибоке співчуття Достойній Дружині і Близьким.

ГОЛОВНА УПРАВА ДОБРУС'у в США

Замість квітів на свіжу могилу нашої Дорогої СЕСТРИ і ТЕТИ бл. п. АННИ з ПАВЛИКІВ КОСТИК складають 30.00 долярів на Осередок НТШ в Сарселі, Франція

Мирослава, Володимир і Марта САВЧАКИ

Замість квітів на могилу бл. п. дир. МИКОЛИ КОРЧИНСЬКОГО складаємо $20.00 на цілі НТШ — Сарсель (Франція).

Софія і Осип СТЕЦУРИ
Марія і Ярослав БАРАНСЬКІ

Замість квітів на могилу бл. п. ІРЕНИ з СЄНКЕВИЧ ГУЛА $15.00 на НТШ в Сарселі, Франція складають

Катерина і Андрій БУКИ з дітьми

Дир. А. Гулі, Дітям і Родині в Канаді, ЗДА і на Україні вислови-співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу Дорогого ДРУГА бл. п. МИКОЛИ КОРЧИНСЬКОГО колишнього директора школи складаю 10.00 долярів на Пластову Фундацію на сплату Пластового Дому в Ню Йорку

Теодор ГЕЛЕТЕЙ

Резолюції З'їзду Делегатів Відділу ОУА „Самопоміч"

Делегати Відділів ОУА „Самопоміч", зібрані на II-му З'їзді 30-го травня, постановляють наступне:

1. Головна Управа „Самопомочі" та всі її клітини „помочі", всі її праці ктлітини і все членство мають повсякчасно пам'ятати ,що найвищою ціллю їх праці і діяльності є втримати живою українську збірноту в Америці і спрямовувати її енергію на розбудову українських культурних, господарських і політичних, вартостей в цій країні.

2. Щоб досягнути цієї основної мети, „Самопоміч" має розбудувати ті ділянки праці, які вона досі охоплювала своєю діяльністю, а крім того поширити свою роботу на ті відтинки активности, які ще не входили до її програми.

3. Щоб нав'язати живий зв'язок з тереном, з проводами Відділів і з якнайширшими колами членства „Самопомочі", Головна Управа повинна вжити всіх заходів, щоб її представники були якнайчастіше в терені, відбували наради, сходини, давали поради, інструкції і всіляко підсичували активність громади на місцях. Відчувається також потреба виготовлювання і висилки взірцевих рефератів і перепроваджування в терені ударних акцій (як наприклад вписи молоді на високі шкільні точщо).

4. З'їзд з признанням відзначує щире зацікавлення керівних органів „Самопомочі" справами молоді і рекомендує поглибити його систематичною працею в напрямі збереження молодого покоління для української Громади в ЗДА.

5. З'їзд з вдоволенням стверджує, що Редакція „Нашого Світу" зробила поважний крок вперед в напрямі редакційної і технічної розбудови журналу і закликає всі Відділи і все членство піти назустріч зусиллям дальшого його поліпшення, а також поширення журналу серед українського громадянства. Зокрема З'їзд рекомендує щоб Адміністрація журналу в порозумінні з Видавничою Комісією визначила для кожного Відділу „Самопомочі" і для кожної Кредитівки кількість примірників журналу, для яких вони мають придбати передплатників так, щоб його наклад збільшився до 10,000 примірників. Відділи „Самопомочі" мусять йти нога в ногу з кредитівками в акції поширення „Нашого Світу", а не вдоволитися тим, що роблять самі кооперативи. За кожний доставлений примірник Відділи мають стягнути від читача по одному долярові на рік.

6. З'їзд звертає увагу на ролю і значення академічної інтелігенції для втримання і розбудови життя української спільноти і тому закликає всі діячів „Самопомочі" і зокрема її Головну Управу подвоїти свої зусилля в тому напрямі, щоб кількість нашої студіюючої молоді в американських високих школах збільшилася. Не повинно бути ні одного Відділу і ні одної Кредитівки, які не запляновували б такої акції на свому терені, яка причинилася б до виконання цього важливого завдання. Вони мають обов'язок при кожній нагоді пропагувати і роз'яснювати значення одномільйонового „Студійного Фонду Української Кооперації", створеного в 1963 р.

7. В зв'язку з акцією на відтинку збільшення кількости українських студентів, З'їзд пригадує на велике значення українського рідного шкільництва загалом і рекомендує всім, хто стоїть в рямках „Самопомочі", щоб по змозі своїх сил причинялися до його розбудови.

8. Харитативна діяльність займала все визначне місце в програмі „Самопомочі" і таке місце треба їй відвести також в майбутньому. З'їзд наголошує потребу її координації з іншими організаціями, які ведуть подібну роботу.

9. З'їзд звертає увагу української спільноти в Америці на загрозу посиленого наступу з боку большевицької Москви на всі вияви українського життя в діяспорі і в зв'язку з тим закликає українську громаду до чуйности і солідарного протиставлення цьому наступові. Українська спільнота має обов'язок продовжувати боротьбу за українські національні ідеали давати відсіч всім спробам розбивати єдиний український фронт на чужині.

Славістика в аргентинському університеті

(Успішна акція проф. д-ра Богдана Галайчука)

Понтифікальний католицький університет в Буенос Айресі проводить цикл викладів славістики та совєтознавчих студій, в яких провід веде доцент згаданого університету проф. д-р Богдан Галайчук, автор написаної ним праці з історії Східної Европи. Праця ця опрацьована на підставі матеріялів, зібраних в давніших роках у львівській бібліотеці Наукового Товариства ім. Шевченка, та доповнена джерелами Слов'янського Інституту в Парижі.

Минулорічний цикл викладів обіймав такі предмети: географія та загальний розвиток слов'янського світу, політичні й суспільні елементи у слов'янських літературах, історія політичної організації західних слов'ян, історія політичної організації Східної Европи, господарська, суспільна й демографічна структура совєтського блоку, політично-правна структура совєтського бльоку, українська література.

Програма другого (1964) р. обіймає такі предмети: марксівсько-ленінська доктрина, зміст та критика, — д-р Цезар Белуяде.

Совєтські міжнародні доктрини та їхнє застосування, — д-р Богдан Галайчук.

Порівняльне право слов'янських та суміжних країв, — мгр. В. Точиловський.

Економічна структура совєтського бльоку (КОМЕКОН) — мгр. М. Василик.

Зовнішня торгівля та економічна допомога совєтського бльоку — мгр. М. Василик.

Церковно-слов'янська мова на підложжі індоевропейської порівняльної граматики, — письменник Ігор Качуровський.

Сучасна література та граматика української мови — мгр. Ігор Качуровський.

Після закінчення минулорічних викладів, проф. Б. Галайчук мав інтерв'ю в телевізії, в якім обширно з'ясував значення й цілі викладів славістики.

Цей славістичний осередок дуже важний для української справи не лише тим, що в згаданому циклі викладів подається також історію української літератури, і тим, що в Понтифікальному університеті викладають аж три українські викладачі (проф. Богдан Галайчук, відомий наш письменник Ігор Качуровський і М. Василик). Викладають 3 українці, 2 поляки, 1 словінець і 1 аргентинець.

Слід відмітити, що д-р Б. Галайчук, крім катедри на католицькому університеті, має написаних вже кілька праць в еспанській мові, які видав згаданий університет. Він є визначним журналістом та знавцем міжнародного права, що підносить престиж української спільноти, в якої громадсько-організаційному житті проф. Б. Галайчук займає передове становище, як науковець та журналіст. Його успішна і доцільна акція заслуговує на повне признання всієї нашої спільноти і в цім відношенню повинна допомагати також наша преса й обширно звітувати про успіхи наших науковців ,тим більше, що це поширює наші зв'язки та збільшує число прихильників, які сприяють нашій акції в обороні історичних прав нашого народу.

Відмічуючи мурувлину працю проф. Б. Галайчука серед нашої спільноти в Аргентині, слід ствердити, що його діяльність, його освіта та здібності з'єднують йому чимраз ширші кола прихильників між своїми і чужинцями. Висловлюємо йому побажання витривалости та дальших успіхів в його наукових працях.

М. Данилишин

Школа Українознавства в Дітройті - Захід

Школа закінчила свій 12-й рік існування. Багато учнів перейшло через нашу школу, однак не вдалося нам дотепер довести хоч кількох до 11-ої кляси і матури. Маємо надію, що це станеться в слідуючім шкільнім році, бо цього року закінчили десяту клясу 10 учнів. Всі вони повинні прийти по вакаціях до школи.

Сумним є факт, що в початках свого існування школа мала близько двох сотень учнів, а тепер не доходить до сотні п'ятдесятьох, хоч в парафіяльній школі є українських дітей понад три сотки. Численні батьки, а між ними і з нової еміграції, не уважають за відповідне послати своїх дітей до української школи. Америка заохочує свою молодь вчитися чужих мов, в американських школах запроваджено навчання чужих мов, а українські родичі відтягають своїх дітей від Рідної школи... Матеріяльна сторінка жадної ролі не грає, бо оплата на навчання дуже мала, а опікун школи дотепер не видалив зі школи ані одного учня, коли батьки не могли платити за навчання. Є родичі, що десятками миль довозять своїх дітей до нашої школи, але є й недбалі діти, яких в суботу виганяють повід школу і не дають нам спокійно працювати. Життя доказало, що молодь, яка вчиться в Рідних Школах, осягає кращі успіхи і в американських вищих школах.

Наша школа мала цього року 10 кляс і працювало в ній 9 вчителів, інспектор Шкільної Ради перевів візитацію школи. Поза наукою школа влаштовує щороку кілька імпрез. 12-го січня було свято „Ялинки", 12-го квітня „Свячене". Оба свята мали гарну програму у виконанні учнів. 19-го квітня школа взяла участь у величавому святі в честь Т. Шевченка, яке влаштували всі школи і молодіжні організації Дітройту.

Шкільний рік закінчено 7-го червня, в шкільній авдиторії парафіяльної школи, в якій наша школа вже десять літ міститься. Свято було гарне, прийшли на нього численні батьки. Учні шостої кляси виконали інсценізацію „Хустина" — Т. Шевченка, а також уривок з „Лісової Пісні" — Лесі Українки — пробудження весни. Було змагання в деклямаціях творів Тараса Шевченка. Кляса за клясою висилала своїх найкращих декляматорів, а оцінкова комісія на чолі з головою о. ради. В. Яремаком признала 28 нагород за найкраще виконання. Школа мала двадцять визначних учнів. Свідоцтва роздав їм дир. школи І. Білоус, який промовив до учнів і їх родичів. Говорила також п. О. Перецька, голова Кружка „Рідна Школа", що є опікуном школи.

Під час імпрези зібрано $20 на поблшення шкільної бібліотеки. Свято залишить гарні спомини у учнів, як й їх батьків.

І. Б.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Посмертні згадки

КАТЕРИНА ПОБОРЧАК, членкиня Б-ва св. о. Миколая 104 Відд. УНС в Перт Амбой, Н. Дж., померла 24 квітня 1964 р., проживши 74 роки. Походила з с. Грозьова, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. Полишила 2 зам. доньки Марію і Анну, 3 синів Франка, Дмитра і Івана. Похорон відбувся 27 квітня 1964 р. з пох. заведення до Церкви Непр. Зач. Пресв. Діви Марії, а опісля на парафіяльний цвинтар при участи родини, знайомих і членів Б-ва.
Вічна Їй Пам'ять!
Г. Мисак, секр.

ІЛЛЯ КОЦУР, довголітній член Б-ва св. Степана 221 Відділу УНС в Шікаго, Ілл., помер 21 травня 1964 р. на 84 році життя. Походив з с. Дашави, пов. Стрий, Україна. Покійний залишив в смутку дружину Ольгу, 4 доньки Гелену, Марію, Євгенію і Емілію, 9 внуків і 5 правнуків. Похорон відбувся 25 травня 1964 р. з Катедри св. о. Миколая, при участи родини, членів Б-ва і знайомих. Похований на українськім православнім цвинтарі св. о. Миколая.
Вічна Йому Пам'ять!
Т. Шпікула, секр.

ГРИГОРІЙ ЖУК, член 76-го Відд. УНС в Ньюарку, Н. Дж., помер 4 червня 1964 р. Покійний народився 1891 р. в Зах. Україні. До Америки прибув 1905 р. Покійний залишив у глибокому смутку дружину Софію, 2 синів та зам. доньку. Похорон відбувся 8 червня ц. р. з пох. зав. Литвин і Литвин до Укр. Кат. Церкви в Ньюарку, Н. Дж. а відтак на цвинтар Голливуд Меморіял Парк в Юніон, Н. Дж.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Салабун, секр.

ДЗУЛЯ ЗАЯЦЬ, членкиня Б-ва св. Арх. Михаїла 476 Відділу УНС в Гудсон, Н.Й., померла 26 червня 1964 р. Вступила до УНС 30 січня 1941 р. Покійна народилася 18 травня 1893 р. в с. Валигород, пов. Лісько, Україна. Залишила в глибокому смутку мужа Павла, 3 синів і 6 внуків. Похорон відбувся 29 червня 1964 р. з пох. заведення до Укр. Правосл. Церкви, а відтак на Гудсон Парк Цеметери.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа Відділу

АННА ТИМКЕВИЧ

(Посмертна згадка)

13-го травня відійшла у вічність видатна жінка пані Анна Тимкевич, вдова по Олександрі Тимкевичеві, б. судді в Коломиї.

А. Тимкевич народилася в 1895 р. в Миколаєві біля Львова у родині Винницьких. Її батько був нотарем з відомої москвофільської родини, але в 70-их роках мин. століття зустрівся він з українським активним діячем народовецького руху і став українцем.

Чоловік пані Анни був повітовим комісаром в Галичі в 1919 році та після окупації Галичини поляками був ними арештований, але пізніше працював як суддя в Коломиї.

В 1932 р. вся родина переїхала до Львова, де пані Анна приймала активну участь в Союзі Українок та інших жіночих організаціях Галичини.

У вечері 13-го травня відбулася панахида, яку відправив о. С. Чехівський з Вікторії, Брит. Колюмбія, та в четвер ранком відбулася заупокійна літургія в місцевій католицькій церкві „Святої Родини", а опісля тіло покійної було перевезене на цвинтар Рівертон, на південь від Сіятля, де відправлено Богослуження. Опісля в хаті панства Бемків відбувся обід для друзів покійної та родини.

Її доня пані Оксана, це дружина інж. Л. Бемка.

Покійна була дуже милої вдачі цікава бесідниця, яка любила згадувати життя у Львові та все, що довелось їй разом зі своєю донею та її родиною пережити в довгій мандрівці до Сієтля. Вони перед тим жили у Ньюарку, де п. Бемко має батька та інших родичів.

С. П.

Недавно прийшла приємна новинка для проф. Решетаря, який викладає політичні науки в університеті стейту Вашінгтона, що його книжка „Історія комуністичної партії в СССР" є дуже поширена в різних університетах Америки, й вийшла другим виданням тут, а в минулому році її переклали на еспанську мову та видали в Мехіко.

І. Світ

Більшість науковців твердить, що державний інтерес не вимагає лету до Місяця

Вашінгтон. — Журнал „Наука", який є органом Американського Товариства для заавансованої науки переслав між своїми членами анкету на тему, чи конечний є лет людини на Місяць, і ствердив, що 60 відсотків членів переконані в тому, що державний інтерес не вимагає того, щоб ЗДА висилали людину на Місяць перед 1970-им роком. На всіх 1,134 опитуваних тільки 31 відсоток погоджується з покійним президентом Кеннеді, що лет до Місяця повинен відбутися в цій декаді, і що цей лет повинен бути між найважнішими державними справами. Навіть половина тих науковців, які працюють для проєкту висилки людини на Місяць, голосували проти того, щоб висилати астронавтів ще перед 1970-им роком. Треба додати, що 12 відсотків опитуваних мали державну допомогу у зв'язку з проєктом лету на Місяць; 95 відс. вчених мають скінчений коледж або університет, а половина з них мають докторські титули. Цікаве те, що між тими науковцями, яких є 31 відс., і які вважають, що треба Місячний проєкт здійснити до 1970-го року, тільки незначний відсоток є таких, які вважають Місячну програму за „розсудливу".

НОВИНКИ З ДАЛЕКОГО ЗАХОДУ

Греко-католицька парафія в Сіятлі, Вашінгтон, відсвяткувала Великдень за новим стилем. Богослуження відправив о. Стефан Чехівський з Вікторії в Брітійській Колюмбії. В Сіятлі він буває тільки раз на місяць та врази окремих потреб.

Українська православна громада відсвяткувала Великдень, 3-го травня. Святу Літургію відправив о. І. Гончарів з Портленду, Орегон, де він правив Великдню Заутреню. Після літургії відбулося свячення пасок, а потім Свячене у церковній залі Єпископальної церкви Св. Епифана.

На свято зібралися не тільки парафіяни, але також приїхало кілька родин греко-католиків, та фармерів, що живуть давно на заході, бо їх рідні приїхали до Америки ще до першої світової війни. Вони багато розповідали цікавого з тих піонерських років життя.

В цих околицях живе чимало фармерів нашого походження, але частина їх пішла до московської православної церкви і є втрачена для нас. Діти їх вже не знають батьківської мови.

В лютім місяці від'їхав з Сіятлю до Тексасу інж. Л. Бемко, який дістав там працю в авіяційній компанії при НАСА, урядовій організації, що будує ракети. До січня Л. Бемко працював в компанії Буінга, що має великі фабрики в Сіятлі. Він працював в проєкті Дайна - совр. спеціяльної ракети для подорожів у простори. Вся родина Бемків залишила Сіятль 11-го червня та буде жити в Тексасі.

Залишає теж Сіятль у липні проф. О. Прицак з дружиною та донечкою, бо він перейшов до Гарвардського університету, де буде займати катедру тюркології та історії Евразії. Такі самі науки він викладав від 1961 р. тут в університеті стейту Вашингтона. В Гарвард для нього створюється спеціяльну катедру у департаменті Середньо-східніх студій, на чолі яких є проф. Гіб, видатний вчений сходу.

Він є член УВАН, НТШ, Турецької Академії Мови, Роял Азіятік Сосайті та інш. й автором чисельних наукових праць ,серед яких є кілька важливих пов'язаних, з історією України.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

ТАРЗАН, ч. 5274. Циклоп чекає боротьби...



Вже дніло в селі тубільців.

В'язні були нервові, відображаючи нервове напруження всіх мешканців...



Всіх, за винятком огидного Циклопа, який пожадливо вичікував боротьби!